

جاناتان، مرغِ دریایی

نوشته‌ی
ریچارد باخ

ترجمه به شعر فارسی:
عزیز الله حاجی مشایخ

سرشناسه	: حاجی مشهدی، عزیزالله
عنوان و نام پدیدآور	: جانانان، مرغ دریایی/ نوشته‌ی ریچارد باخ؛ ترجمه به شعر فارسی عزیزالله حاجی مشهدی.
مشخصات نشر	: تهران: بی‌بی، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۸۰ ص: ۵/۱۴×۵/۲۱ سم.
شابک	: 978-600-94536-8-9
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتاب حاضر بر اساس کتاب «پرنده‌ای به نام آذرباد» تألیف ریچارد باخ است.
زبان	: پرنده‌ای به نام آذرباد.
موضوع	: باخ، ریچارد، ۱۹۳۶ - م. . جانانان مرغ دریایی-- اقتباس‌ها
موضوع	: شعر فارسی-- قرن ۱۴
شناسه اثرده	: باخ، ریچارد، ۱۹۳۶ - م. . جانانان مرغ دریایی
رده بندی کنگره	: PIR ۱۳۹۵۸۳۴۱ ج۲ ۲۴۵الف/
رده بندی دیوید	: ۶۳/۱۵۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۳۰۷۰۵۳

آدرس: خیابان اندلس - خیابان ابوریحان - خیابان وحید نظری - پلاک ۳۰
 طبقه همکف
 تلفن: ۳۸۲۱ ۱۶۹۷ - ۳۸۲۰ ۶۶۹۰ - ۴۵۰۲ ۶۶۹۷ - ۶۶۴۶ ۶۷۷۸

○ جانانان، مرغ دریایی

○ نویسنده: ریچارد باخ

○ ترجمه به شعر پارسی: عزیزالله حاجی مشهدی

○ ناشر: بی بی

○ طراحی: شادی حاجی مشهدی

○ صفحه آرای: مهناز جیرودی

○ نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۵

○ شمارگان: ۲۰۰ نسخه

○ چاپ و صحافی: نخستین

○ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۵۳۶-۸-۹

○ بها: ۱۲۰۰۰ تومان

■ (همه‌ی حقوق برای مترجم اثر محفوظ است.)

پیشگفتار

"جاناتان، مرغ دریایی". عنوان اصلی: Jonathan Livingston Seagul. داستان کوتاه جذاب و پرکشش است که "ریچارد باخ" - خلبان و نویسنده‌ی آمریکایی متولد ۱۹۳۶ میلادی - نوادگان "یوهان سباستین باخ" آهنگساز بلندآوازه‌ی آلمانی - در سال ۱۹۶۰ میلادی آن را خلق کرده است. این کتاب که برخی آن را به گونه‌ی بازتاب تأثیرات آشکار فرهنگ، فلسفه و عرفان شرقی در جامعه‌ی آمریکا می‌دانند، خیلی زود به پدین زبان زنده‌ی دنیا و از جمله به زبان پارسی ترجمه شده است. در ایران، روافضی سه دهه‌ی گذشته، بیش از ۱۵ ترجمه از این اثر به بازار نشر راه یافته است که در مجموع، تفاوت معناداری در ترجمه‌های مختلف دیده نمی‌شود. از میان همه‌ی ترجمه‌های موجود، به نظر من، تنها ترجمه‌ی خانم سودا، پرتوی - با عنوان: "پرندۀ یی به نام آذرباد" که از سوی "کتاب‌های شکوفه" وابسته به مؤسسه‌ی انتشارات امیرکبیر، در اوایل دهه‌ی ۶۰ به چاپ رسیده است - را در مقایسه با سایر نمونه‌ها، می‌توان کاری متفاوت به حساب آورد، چرا که مترجم این کتاب، برای نخستین بار همت کرده است تا برای شخصیت‌های اصلی داستان "جاناتان، مرغ دریایی" برابر نهادهای پارسی با

استفاده از نام مرغان داستان‌های اساطیری ایران باستان برگزیند. برای مثال، به جای "جانانان"، "آذرباد" و به جای دیگر شخصیت‌های اصلی کتاب نام‌های دیگری چون: "بزرگ امید"، "برناک"، "رزمیار"، "پرآرین" و... را برگزیده است.

در سال ۱۳۷۰، با وجود ترجمه‌های مختلف کتاب "جانانان، مرغ دریایی"، به واسطه تجربه‌ی مناسبی که در برگردان "قصیده‌ی تاییه‌ی دعبل خزایی" به شعر پارسی (نیمایی) و چاپ و انتشار آن داشتیم، با اشتیاق فراوان بر آن شدم تا داستان "جانانان، مرغ دریایی" را نیز به شعر پارسی برگردان کنم. به ویژه که در فضای اصلی کتاب نیز نوعی نگاه شاعرانه به روشنی موج می‌زند. در برگردان شعر، این اثر به دلیل علاقه‌ی شخصی‌ام به پژوهش‌های زبان‌شناختی و زبان‌های باستانی ایران، بر آن شدم تا با امانتداری کامل به اصل کتاب "جانانان، مرغ دریایی" با قدردانی و سپاس از نوآوری‌ها و خلاقیت‌های خاتم سودا، بنوری، نام شخصیت‌های اصلی کتاب را از کتاب "پرنده‌یی به نام آذرباد" هم بگیرم. کار برگردان این کتاب به شعر پارسی در همان سال به انجام رسید، اما گویا این مقدر بود که نسخه‌ی اولیه و دستنویس این ترجمه، چیزی حدود ۲۳ سال در جریان اسباب‌کشی‌ها و جابه‌جایی‌های گاه و بیگاه، از نظرم دور و ناپدید بماند. در اردیبهشت سال ۱۳۹۳، پیدا شدن شوق‌آفرین همان دست‌نوشته‌ها بهترین عیدی برای من بود و به همین روی تصمیم گرفتم که ترجمه‌ی این اثر ارزنده به شعر پارسی را به دوستداران این کتاب تقدیم کنم.

یکی از مهم‌ترین انگیزه‌های من در وام گرفتن این نام‌ها از کتاب "پرنده‌یی به نام آذرباد" اهمیت دادن به فضای اسطوره‌یی - افسانه‌یی داستان‌های کهن ایرانی است که در آنها همواره، مرغان و پرنده‌گان دارای نقش و حضوری پر معنا بوده‌اند. در جای جای شاهنامه‌ی فردوسی، منطق الطیر عطار

نیشابوری، رساله الطیر احمد غزالی و داستان‌های مثنوی معنوی از مولانا، از "سیمرغ" و "شاهین" (همای) گرفته تا پرندگان بشمار دیگری چون: "باز" و "شهباز" و "مرغ نوروزی" و "چرخ آواز" به عنوان پرندگانی که با صفت‌هایی همانند: "سبکبال"، "بلند آشیان"، "سهمگین چنگال" و.... نام برده می‌شود که همواره مظهر نیکوکاری و دانایی بوده‌اند و گاه به عنوان پرنده‌یی فرخنده و خجسته (همای) به شمار آمده‌اند. پرندگانی که به سبب بی‌همایی و ناپیدایی، وجود پر راز و رمز آن‌ها، گاه به گونه‌یی مجازی به نماد نشانیه‌یی از "حقیقت کل" و "ذات هستی" و "پیک خورشید" تبدیل شده و همواره با معنی تقدس با عنوان "شاه مرغان" از آن‌ها یاد کرده‌اند.

"آذرباد" (جاناتان) را می‌توان نماد آشکاری از موجودی همواره در "جست‌وجو" و "تفرق" و "جوشش" "کمال" دانست که از نگاه "ریچارد باخ" می‌تواند آموزگار دانایی‌ها را کشف راز و رمز گوهر کمال یعنی کار و تلاش و تکاپو باشد که با اسیر سگت پیوند زدن زندگی مادی و این جهانی با معنویت‌ها و فلسفه‌ی هستی و زندگی انسان رنگ و بویی تازه ببخشد.

ریزان حاجی مشهدی

(متمم)